

DOSTAŁY (25) *part praet act*

-st- (24), -zst- (1) *SkarŻyw*.

o *jasne*; -ã- (12), -a- (8); -ã- *BielKron, KochTarn, SkarKaz* (2), *SkarKazSej*; -a- *KochPhaen, PudłFr*;
-ã- : -a- *Mącz* (1 : 5), *SkarŻyw* (3 : 1).

sg m N dostały (7). ◇ *D* dostał(e)mu (1). ◇ *A* dostały (1). ◇ *I* dostałym (1). ◇ *f N* dostała (2). ◇ *G* dostałej (1). ◇ *A* dostałą (1). ◇ *n G* dostałego (3); -ého (1), -(e)go (2). ◇ *pl N pers* dostali (1). *subst* dostałe (5). ◇ *G* dostałych (1). ◇ *A subst* dostałe (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (jeden z tych samych przykładów) – XVII w.

1. *Będący w pełni rozwoju, dojrzały, dorosły; maturus Mącz, Cn; coctus Mącz; permaturus, percoctus Cn* (25) : [niektóre zwierzęta] ielzce nie bywaią prawie doftałe gdy lie rodzą, gdiz ielzczę w nich żywność pokarmu nie doftatecznie lie rozeydzie. *GlabGad* B4v; *Mącz* 459d; pobuduię [Bóg] y rozłzerzy kościoł ten/ ná pozyłkánie wiela ludzi: ktorzy ábo fię zmlódu Bogu oddádzą/ ábo doftali z grzechow powłtáną. *SkarŻyw* 507; *KochFr* 23.

Szereg: »stary i dostały« (1): [Pan Jezus] obiáwił mu dzień śmierci iego: widząc go iuż dołkonáłym/ y w młodych lećiech ftárym y doftáłym. *SkarŻyw* 135.

Przen (2) :

dostały w czym (1): miedzy nimi był Hiláryon/ wlećiech młody/ ále w wielkich cnotách dołkonáłości/ doftały *SkarŻyw* 452.

Wyrażenie: »dostały wiek« (1): Abowiem przyłzedłszy iuż ku doftálemu wieku [aetate corroborata]/ niemoželz iuż ták łáčno ná drogę práwego rozumu náftąpić *ModrzBaz* 14.

W przen (1) :

Szereg: »zrosły i dostały« (1): prze dobre wálze/ y zdrowie oyczyzny miłey wálzey/ łzánuyćie religiey Kátholickiey/ iáko żony y oblubienice krolełtwá y oyczyzny łwoiey/ [...] łzánuyćie iáko ciáłá ták zrołłego y doftáłego/ w ktorym trudno bez krwi y łmierci nowe członki wpráwowáć. *SkarKazSej* 682b.

a. *O owocach i zbożu* (12) : [owoc] ku krwi nie tak wadzi, zwłáłzcza pod miarą pożywany, iáko łá wifnię/ trzelnie y wšelkie iągody czyrwone zwłáłzcza doftałe *GlabGad* I6v; wydzyałę przed łobą z máćice winney trzy odnogi wyrość y zókwińńáć/ á potym iągody doftałe były/ ktorem wyćifkał w kubek krolewłki á podawálem krolowi. *BielKron* 16v; *Matura poma, Doftáłe yáblká. Mącz* 211c, 64d [2 r.], 211c, 220a; *SienLek* 7v; *POd* nogámi ogládałz Bootá iáłńęgo Páńnę/ która kłos trzyma zbozá doftáłego. *KochPhaen* 5; *PudłFr* 71.

W porównaniach (1): Ná kóniec/ pełen wieku/ y przyłtoynéy chwały/ Sam łye práwie położył/ iáko kłos doftały. *KochTarn* 78.

W charakterystycznych połączeniach: dostałe jabłka, jagody (3), *kłos* (2), *owoc(e)* (2), *zboże, żyto*.

W przen (1) : Zebráne łá z tego krolełtwá one łłodkie iągody/ mężowie oni nabożni/ mądrzy/ mężni/ y potężni cnot y poczćiwości y oyczyzny wielcy miłóńnicy [...] Nie máłz doftáłych iągód/ máło poćiechy: łákomłtwo/ hárdóć/ [...] niełtátek włyzytkich opánował: niełspráwiedliwość y niepráwdá gorę wzięłá *SkarKaz*)(3.

b. *O płynie; ustać się (1)* : Bowiem krew nie dobrze dostała á nie dobrze strawiona ciepłem, lathwie fie w białość przemienia *GlabGad* H4v.

c. *O abstraktach (2)* : Był zmłodości we wżytkich náukách/ zwłafzczá świętych bárzo ćwiczony: rozładek miał zdrowy/ mądrość dozstála/ ferce od grzechu czyłte *SkarŻyw* 317.

Wyrażenie: »dostała nienawiść« (1): kto z wielkiego iádu y dostałey á rozmyślney nienawiści /[...] wyrzeczce zelżywe słowo ná bliźniego/ iuż go ná ferce zábił *SkarKaz* 313a.

2. *Ten, który coś osiągnął (1)* : *Indeptus* – *Doštały Calep* 527b.

3. *W funkcji strony biernej; osiągnięty (1)* : *Partus* [...] *Aliquando ponitur pro laboriose comparatus, acquisitus* — *Doštałi Calep* 756a.

Synonimy: *dośpiały, dożrzały, użrzały, użzeniały.*

Cf **1. DOSTAĆ, 2. DOSTAĆ SIĘ, NIEDOSTAŁY**

TK